

Oponentní posudek na diplomovou práci

Autorka DP:	Jarmila JONÁŠOVÁ
Studijní obor:	Český jazyk – občanská výchova
Název práce:	SOCIOKULTURNÍ A JAZYKOVÝ HANDICAP VE VZDĚLÁVÁNÍ ROMSKÝCH ŽÁKŮ NA 2. STUPNI ZŠ
Vedoucí:	Doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
Oponent/ka:	PhDr. Simona Kíryková, Ph.D.

Hodnotící kritéria	Splňuje bez výhrad	Splňuje s drobnými výhradami	Splňuje s výhradami	Nesplňuje
A. obsahová				
V práci jsou vymezeny základní a dílčí cíle, které jsou v koncepci práce patřičně rozpracovány. Cíle jsou adekvátně naplňovány.	☐	☐	X	☐
Práce splňuje cíle zadání.	☐	☐	☐	X
Studující využívá a kriticky vybírá sekundární a/nebo primární literaturu.	☐	☐	X	☐
Práce má vymezen předmět, je využito odpovídajících metodologických postupů.	☐	☐	X	☐
Výstupy výzkumných částí jsou adekvátně syntetizovány a je o nich diskutováno.	☐	☐	☐	X
V práci je využita odborná terminologie a jsou vysvětleny hlavní pojmy.	☐	☐	X	☐
V práci jsou formulovány jasné závěry, které se vztahují ke koncepci práce a ke stanoveným cílům.	☐	☐	☐	X
B. formální				
Práce vykazuje standardní poznámkový aparát a jednotný způsob citací v rámci práce, je typograficky jednotná.	X	☐	☐	☐
Studující dodržuje jazykovou normu, text je stylisticky jednotný.	☐	☐	X	☐
Text je soudržný, srozumitelný a argumentačně podložený.	☐	☐	X	☐
C. přínos práce (tvůrčí přístup studujícího, kompilační hodnota, využití pro praxi)	☐	☐	X	☐

Celkové hodnocení práce:

Autorka předkládá 70 stran textu diplomové práce k zajímavému a velmi důležitému problému současného českého školství, jakým je fenomén sociokulturního a jazykového znevýhodnění romských žáků na 2. stupni ZŠ. **Positivně hodnotím výběr tématu** – věřím, že autorka chtěla svou prací upozornit na příčiny i možnosti nápravy nízkého procenta vzdělaných Romů v populaci. Úvod ani úvodní kapitoly práce nepřinášejí, bohužel, formulaci cíle/cílů diplomové práce - při podrobném hledání nacházím stanovení cíle v anotaci práce: zjistit, s jakými sociokulturními a jazykovými problémy jsou konfrontováni romští žáci v rámci vzdělávání na 2. stupni ZŠ. Výběr tématu koresponduje s obory, které autorka studovala - český jazyk a občanská výchova. Očekáváme proto zpracování tématu přinejmenším z perspektivy těchto oborů, práce ovšem ukazuje, že splnit tento ambiciózní cíl bylo náročné. Seznam studovaných zdrojů bohužel nesvědčí o snaze prostudovat zvolené téma co nejdůkladněji – čímž je samozřejmě ovlivněna i praktická část a výsledná kvalita diplomové práce.

Práce je členěna na část teoretickou (46 stran) a praktickou (11 stran). **Teoretická část** začíná exkurzem do historie Romů. Na str. 18 nerozumím větě „byli Romové společně se Židy označeni za nečistou árijskou rasu“. (???) Vzhledem k názvu práce bych očekávala propracovanější kapitolu o příčinách vedoucích ke konstatovanému sociálnímu vyloučení velké části romské populace (autorka tento status přiřazuje Romům téměř automaticky - po pouhé stránce povrchních informací o poválečné historii menšiny na území Čech následují rovnou termíny jako „romská problematika“ a „sociální vyloučení“). Na str. 22 se setkáváme s kapitolou 1.3. nazvanou Romská osobnost, aniž autorka definuje, co tímto souslovím má na mysli. Na str. 23 předkládá autorka popis tzv. archetypů romské mentality z pera kontroverzního autora, který se tématu Romů ve společnosti věnuje jen okrajově – proč autorka nevolí (alespoň pro srovnání) renomovanější osobnosti studující danou tematiku? Bohužel, i na mnoha dalších místech autorka vychází pouze z obecných informací či tradovaných mýtů, aniž odkazuje na fakta (např. v kapitole 2. na str. 27 konstatuje žalostně nízkou úroveň vzdělání romských obyvatel naší země - bez jediného číselného údaje). V textu jsou zcela volně užívány pojmy a spojení problematický žák a žák ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí – nejsou nijak definovány a zřejmě proto v podání autorky libovolně splývají s kategorií romský žák (kapitola 2.2. Vzdělávání romského dítěte začíná konstatováním, že ...“ v některých případech se romští žáci bez problémů integrují do výuky.“ Proč by ne?). Užitečná by byla analýza tradiční romské výchovy v rodině a její konfrontace se současným trendem výchovy institucionální (mateřská škola, škola atd.). Informačně přínosná je kapitola 2.3. o jazykovém handicapu romských dětí, nemá však vyústění (např. do návrhu pedagogických možností nápravy). Poněkud uměle působí zařazení kapitol 2.6. Inkluzivní pedagogika a 2.7. Interkulturní vzdělávání. Také zařazení pracovních listů inspirovaných romskými pohádkami do textu teoretické části práce působí nekoncepčně (podobné materiály bývají součástí příloh). Na str. 47 autorka tvrdí, že romské pohádky nejsou určeny pro dětské posluchače (má zřejmě na mysli „výhradně“ pro dětské posluchače) – přesto bych polemizovala se zařazením romských pohádek pro věkovou kategorii žáků 2. stupně základní školy (na str. 48 autorka - bez odkazu na zdroje – soudí, že tento literární žánr je v „tomto věku dětem velmi blízký“).

Praktická část práce (11 stran) přináší výsledky šetření provedeného mezi deseti pedagogy jedné základní školy a pěti pedagogy jedné základní školy praktické v okrese Mladá Boleslav. Pro další práci doporučuji autorce promyslet lépe metodologii výzkumu. Autorka v praktické části formuluje tři cíle šetření, na ně navazuje sedm předpokladů šetření – a celková výchozí představa o smyslu a cílech šetření je značně „atomizovaná“. Autorka si v anotaci kladla za cíl zjistit, s jakými problémy jsou konfrontováni romští žáci, ale po velmi obecné teoretické části se v praktické části zajímá pouze o výpovědi učitelů o romských žácích - nelze tedy hovořit o „konfrontaci žáků“ s čímkoliv. Kapitola

3.4. (8 stran) přináší prezentaci zjištěných dat s komentáři autorky, hned po ní následuje kapitola Závěr (na necelé straně textu), ve které autorka v podstatě pouze opakuje výchozí předpoklady práce. Zcela chybí podstatná kapitola přinášející analýzu, interpretaci a diskuzi o výsledcích šetření. V závěru práce bych ocenila naznačení perspektiv práce pedagogů s romskými žáky, aby práce prokázala další uplatnění či alespoň pokus o přesah mimo akademický účel.

Hodnocení:

Autorka v diplomové práci prokázala zájem o pedagogicky i společensky významné téma. Pro splnění cíle diplomové práce bylo však nutné prostudovat danou problematiku důkladněji, využít kvalitních odborných publikací, stanovit smysluplný cíl práce a propracovat lépe metodologii šetření. Po stránce formální je práce bez chyb, v písemném projevu budoucí učitelky českého jazyka však zaráží a ruší chybné užívání sloves ve 3. osobě plurálu (např. „učitelé uvádí“) v textu celé práce.

Vzhledem k uvedeným kritickým poznámkám musím bohužel konstatovat, že takto zpracovaná **diplomová práce nesplňuje kritéria pro udělení titulu magistra a nemohu ji doporučit k obhajobě.**

Práce splňuje požadavky na udělení akademického titulu magistr:

NE

Práci doporučuji k obhajobě:

NE

Datum: 6.1.2012

Podpis: _____